

ခက်ဆပ် ၂

Ashin Kelasa
254 N Wickiup Road
Apache Junction, AZ 85119

Tel: 480-288-0789

ဓမ္မစကြာသုတ်အင်္ဂါ

အရှင်ကောဏ္ဍည သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း

၁၅။ ဣမသ္မိံ စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ အာယသ္မ-
တော ကောဏ္ဍညဿ ဝိရဇံ ဝိတမလံ ဓမ္မစက္ခု ဥဒါဒိ 'ယံကိဉ္စ
သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မံ' ဟိ။

အပိုဒ် ၁၅ က ၂၉ ထိ စကားရပ်အားလုံးက ပထမသံဂါနာ တင်
ကြတဲ့ အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်အာနန္ဒာစတဲ့ မထေရ်မြတ်တွေ
ရဲ့ မှတ်တမ်းစကား။ အပိုဒ် ၁၅ ရဲ့ လိုရင်းက အရှင်ကောဏ္ဍည
သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်လို့ပါ။

ဝေယျာကရဏသ္မိံ = ဓမ္မစကြာသုတ်ကို
ဘညမာနေ = ဟောနေဆဲမှာ၊ ဟောနေတုန်း
(တစ်နည်း) ဟောပြီးခါစမှာ

တရားနာယင်း သောတာပန် ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကြည့်ညိုဖွယ်
အသံတော်နဲ့ ညွတ်နူးဖွယ် တရားတော်ကို ကြားနာရလို့ ဖြစ်ပေါ်
တဲ့ ဝမ်းမြောက်မှု ဝိတ်ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ လက္ခဏာတင်
ရှုနိုင်တယ်။ ကိုယ်တွင်းက ထိတွေ့မှု၊ အဆိုး အကောင်း ခံစားမှု၊
မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်မှုတွေကိုလည်း ရှုနိုင်တယ်။

ဝိရဇံ = မြူကင်းတယ်
ဝိတမလံ = အညစ်အကြေးကင်းတယ်
ဓမ္မစက္ခု = တရားမျက်စိ (သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်)
ဥဒါဒိ = ဖြစ်ပေါ်ပြီ

အပါယ်ရောက်ကြောင်း ဖြစ်တဲ့ ရာဂစတဲ့ မြူကင်းတယ်။ ဒိဋ္ဌိ
နဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာ အကြွင်းမဲ့ ကင်းတယ်။ လူ့စိတ်ကို လွှမ်းမိုးတတ်လို့
မြူ ဖျက်ဆီးတတ်လို့ အညစ်အကြေး။ လောကီဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့
အစွမ်းကုန်ပယ်ပြီးမှ လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ်နဲ့ အကြွင်းမဲ့ ပယ်
တယ်။ မဂ်ဉာဏ်ဆိုတာ ဝိပဿနာဉာဏ်က ဖြစ်လာတာ။

ယံကိဉ္စ သမုဒယဓမ္မံ = ဖြစ်ခြင်းသဘော မှန်သမျှ
သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မံ = ပျက်ခြင်းသဘော ရှိတယ်။

နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကောင်းချီးပေးပုံ

၁၆။ ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဓ
မနုဿာဝေသုံ 'တေ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ
မိဂဒါယေ အနတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပတိဝတ္တိယံ သမဏေန
ဝါ ဗြဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မဏှာ ဝါ ကေနစိ ဝါ
လောကသ္မိန္နိ။

ဓမ္မစက္ကေ = ဓမ္မစကြာသုတ်ကို
ပဝတ္တိတေ = လည်စေပြီးတဲ့အခါ၊ ဟောကြားပြီးတဲ့အခါ
ဘုမ္မာ ဒေဝါ = မြေပြင်၌တည်သော နတ်တွေ
သဒ္ဓ မနုဿာဝေသုံ = ကောင်းချီးစကား ဆိုကြတယ်
အနတ္တရံ = အတုမရှိတဲ့ ဓမ္မစကြာတရား
အပ္ပတိဝတ္တိယံ = လောကမှာ ဘယ်သူမှ မဟောနိုင်တဲ့တရား
သမဏေန = သမဏတွေလည်း မဟောနိုင်ဘူး
ဗြဟ္မဏေန = ဗြဟ္မဏတွေလည်း မဟောနိုင်ဘူး
ဒေဝေန = နတ်တွေလည်း မဟောနိုင်ဘူး
မာရေန = မာရ်နတ်တွေလည်း မဟောနိုင်ဘူး
ဗြဟ္မဏှာ = ဗြဟ္မာတွေလည်း မဟောနိုင်ဘူး

၁၇။ ဘုမ္မာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ ...
စာတုမဟာရာဇိကာ = စတုမာရာဇ် နတ်တွေ

၁၈။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ တာဝတိံသာ ...
တာဝတိံသာ နတ်တွေ

၁၉။ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ ယာမာ ဒေဝါ ...
ယာမာ နတ်တွေ

၂၀။ ယာမာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ တုသိတာ ဒေဝါ ...
တုသိတာနတ်တွေ

၂၁။ တုသိတာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ နိမ္မာနရတိ ဒေဝါ ...
နိမ္မာနရတိနတ်တွေ

၂၂။ နိမ္မာနရတိနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ ပရနိဗ္ဗိတဝသဝတ္တိ ...
ပရနိဗ္ဗိတဝသဝတ္တိ နတ်တွေ

ကာမသုဂတိ ၇ ဘုံ
လူ့ဘုံ ၁ + နတ်ပြည် ၆ ထပ် = ၇
စတုမာရာဇ်၊ တာဝတိံသာ၊ ယာမာ၊
တုသိတာ၊ နိမ္မာနရတိ၊ ပရနိဗ္ဗိတဝသဝတ္တိ

ကာမ ၁၁ ဘုံ

ကာမသုဂတိ ၇ + အပါယ် (ဒုဂ္ဂတိ) ၄ = ၁၁
ရဲ့၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသုရကာယ်

၂၃။ ပရနိဗ္ဗိတဝသဝတ္တိနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ ဗြဟ္မကာယ်ကာ ...
ဗြဟ္မကာယ်ကာ ဒေဝါ = ဗြဟ္မာဘုံ ၂၀ က ဗြဟ္မာတွေ

ရူပ ၁၆ ဘုံ (ရုပ်ရှိတဲ့ ဗြဟ္မာတွေ)
ပထမဈာန် ၃ ဘုံ
ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ၊ မဟာဗြဟ္မာ
ဒုတိယဈာန် ၃ ဘုံ
ပရိတ္တာဘာ၊ အပ္ပမာဏာဘာ၊ အာဘဿရာ
တတိယဈာန် ၃ ဘုံ
ပရိတ္တသုဘာ၊ အပ္ပမာဏသုဘာ၊ သုဘကိဏှာ
စတုတ္ထဈာန် ၇ ဘုံ
ဝေဟပ္ပလ၊ အသညသတ္တာ + သုဒ္ဓါဝိသ ၅
အဝိဟာ၊ အတပ္ပါ၊ သုဒဿ၊ သုဒဿိ၊ အကနိဋ္ဌ

အရူပ ၄ ဘုံ (ရုပ်မရှိ၊ နာမ်ပဲ ရှိတဲ့ ဗြဟ္မာတွေ)
အာကာသာနဉ္စာယတန၊ ဝိညာနဉ္စာယတန
အာကိဉ္စညာယတန၊ နေဝသညာနာသညာယတန

မှတ်ချက်
ဝေဟပ္ပိလ်၊ အကနိဋ္ဌ နဲ့ နေဝသညာနာသညာယတန ဒီသုံး
ဘုံကို ရောက်နေတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အခြားဘုံကို မသွား
တော့ဘူး။ ဒီဘုံမှာပဲ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ဘဝဆုံးမယ်။
၃၁ ဘုံကို ရေတွက်ကြည့်ပါ။

ခဏချင်း ဗြဟ္မာပြည်သို့တိုင် ပျံ့နှံ့သွားခြင်း
၂၄။ ဣတိဟ တေန ခဏေန တေန လယေန တေန မုဟုတ္တေန
ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဒ္ဓေါ အပ္ပုဏ္ဏိ။
ခဏေန = လက်ဖျစ် ၁၀ တွက် ၁ ခဏ
လယေန = ၁၀ ခဏ ၁ လယ
မုဟုတ္တေန = ၁၀ လယ ၁ မုဟုတ် (လက်ဖျစ် တစ်ထောင်)
အစစ်အမှန် ခဏ မဟုတ်၊ ချက်ခြင်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်။

မြေလျှင်လှုပ်ခြင်း၊ အလင်ရောင် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
၂၅။ အယဉ္စ ဒေသပတသိလောကဓာတု သံကမ္မိ သမ္ပကမ္မိ
သမ္ပဝေဓိ။ အပ္ပမာဏော စ ဥဉ္စာရော ဩဘာသော လောကေ

ပါတရဟောသိ အတိက္ကမ္မ ဒေဝါနံ ဒေဝါနာဘာဝန္တိ။

ဒသသဟသသိလောကဓာတု = လောကဓာတ် တစ်သောင်း
လောကဓာတ် တစ်ခုမှာ မြင်းမိုရ်တောင် တစ်ခု၊ ကျွန်းကြီး
လေးကျွန်း၊ သမုဒ္ဒရာ လေးခုရှိတယ်။

သံကမ္ဘိ = တက်၍ တက်၍ လှုပ်၏
သမ္မကမ္ဘိ = တက်၍ သက်၍ လှုပ်၏
သပ္ပဝေဓိ = အရပ်လေးမျက်နှာသို့ ခါရမ်း၍ လှုပ်၏

အပ္ပမာဏော ဥဠာရော ဩဘာသော = အတိုင်းမဲ့ ကျယ်ပြော
တောက်ပတဲ့ အလင်းရောင်တွေ ဖြစ်ပေါ်တယ်။

အတိက္ကမ္မ ဒေဝါနံ ဒေဝါနာဘာဝံ = အဲဒီ အလင်းရောင်ဟာ နတ်
ဗြဟ္မာတွေရဲ့ တန်ခိုးနဲ့ ပြတဲ့ အလင်းထက် တောက်ပတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ဥဒါန်းကျူးရင့်ခြင်း

၂၆။ အထ ခေါ် ဘဂဝါ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ ‘အညာသိ ဝတ
ဘော ကောဏ္ဍညော အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော’တိ။
ဣတိတိဒိ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ အညာသိကောဏ္ဍ-
ညောတွေဝ နာမံ အဟောသိတိ။

ဥဒါနံ = ဝမ်းမြောက်လို့ မြက်ကြားတဲ့ စကား

အရှင်ကောဏ္ဍည သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် တရားထူး ရသွားတာ
ကို မြတ်ဗုဒ္ဓ သိတော်မူလို့ ဝမ်းမြောက်ပြီး ‘အညာသိ ဝတ
ဘော ကောဏ္ဍညော = ကောဏ္ဍည သိသွားပြီဟေ့ လို့ နှစ်ကြိမ်
မြွက်ဟတော်မူတယ်။ အဲဒီလို ဝမ်းသာလို့ မိန့်တော်မူတဲ့ စကား
ကို ဥဒါန်းကျူးတယ်လို့ ခေါ်တယ်။

ဒီလို မြွက်ကြားတာကို အကြောင်းပြုပြီး အရှင်ကောဏ္ဍည
ဟာ နောင်အခါ ‘အညာသိကောဏ္ဍည’လို့ နာမည် တွင်ပါတယ်။

သံယုတ်ပါဠိတော်အရဆိုရင် ဓမ္မစကြာသုတ်ဟာ အပိုဒ် ၂၆
မှာ ပြီးဆုံးတယ်။ ဝိနည်းပါဠိတော်အရတော့ အပိုဒ် ၂၉ ရောက်
မှ ဓမ္မစကြာသုတ် ဆုံးတယ်။ အဲဒီ စာပိုဒ်တွေအရ ဗုဒ္ဓသာသနာ
မှာ ဘိက္ခုသံဃာ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို သိရတယ်။

အရှင်ကောဏ္ဍညဟာ မြတ်ဗုဒ္ဓပြီးရင် ပထမဆုံး ဖြစ်လာတဲ့
ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်းတော်ဖြစ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ပြီးရင်
သိက္ခာဝါ အကြီးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကြောင့် ‘ရတ္တညု’
တေးဂီတကို ရတော်မူပါတယ်။ ရတ္တညုဆိုတာ သိက္ခာဝါ အကြီး
ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်။

အရှင်ကောဏ္ဍည ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်ခြင်း

၂၇။ အထ ခေါ် အာယသ္မာ အညာသိကောဏ္ဍညော ဒိဋ္ဌဓမ္မော
ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော ပရိယောဂါဠဓမ္မော တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော
ဝိဂတကထံကထော ဝေသာရဇ္ဇပုတ္တော အပရပုစ္ဆယော သတ္ထိ
သာသနေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒေါစ ‘လဘောယျာဟံ ဘန္တေ ဘဂ-
ဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ လဘောယျံ ဥပသမ္ပဒန္တိ။

ဒီမှတ်တမ်းအရ ပဉ္စဝဂ္ဂို ငါးဦးထဲက အခြား ရဟန်းလေးပါးဟာ
ဓမ္မစကြာတရားကို နာပြီးကြပေမယ့် ဗုဒ္ဓထံမှာ ရဟန်းပြုဖို့ ဆုံး
ဖြတ်နိုင်ကြဟန် မတူသေးဘူး။ ခုခေတ်မှာ အခြားဘာသာဝင်
တစ်ယောက်က ဗုဒ္ဓသာသနာထဲ ဝင်ပြီး ရဟန်းပြုဖို့ ခက်ခဲသလို
ပါပဲ။ အရှင်ကောဏ္ဍညအနေနဲ့ မိရိုးဖလာ ယုံကြည်မှုကို စွန့်ပြီး
ရဟန်းပြုဖို့ တောင်းပန်နိုင်တာဟာ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် -

ဒိဋ္ဌဓမ္မော = နိရောဓသစ္စာကို ဉာဏ်နဲ့ မြင်ပြီးဖြစ်လို့
ပတ္တဓမ္မော = နိရောဓသစ္စာကို ဉာဏ်နဲ့ ရောက်ပြီးဖြစ်လို့
ဝိဒိတဓမ္မော = ထင်ထင်ရှားရှား သိပြီးဖြစ်လို့
ပရိယောဂါဠဓမ္မော = အကြွင်းမဲ့ သိပြီးဖြစ်လို့
တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော = ကိုယ်တိုင်သိနဲ့ သံသယ ကင်းသွားလို့
ဝိဂတကထံကထော = သို့လောသို့သော မဖြစ်တော့လို့
ဝေသာရဇ္ဇပုတ္တော = အမှန်ပဲလို့ သိပြီး ရဲရင့်သွားလို့
အပရပုစ္ဆယော = ကိုယ်တိုင်ပင် သိနေလို့

လောကမှာ ဘာသာတရား ကိုးကွယ်နေကြတာဟာ ကိုယ်
တိုင်မသိဘဲ သူတပါးကို အားကိုးပြီး ကိုးကွယ်နေကြတာ များ
တယ်။ ဗြဟ္မာ ထာဝရ နတ်သိကြားတွေဆိုတာကို ဘယ်သူမှ မ
မြင်ဖူးပေမယ့် တရားဟောဆရာတွေ ပြောရုံနဲ့၊ ကျမ်းစာထဲမှာ
ရေးထားရုံနဲ့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်နေကြတာ။

သမထ ဝိပဿနာကို အားထုတ်လို့ အတော်အတန် ကိုယ်
တွေ့ရှိလာရင် အဲဒီယုံကြည်မှုဟာ အရှင်ကောဏ္ဍညလို ကိုယ်
တွေ့ ကိုယ်တိုင်သိ ယုံကြည်မှု ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

အရှင်ကောဏ္ဍည ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်ရခြင်းရဲ့ အ
ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဒိဋ္ဌဓမ္မော၊ ပတ္တဓမ္မောစတဲ့ စကားကို သံဝါယနာ
တင် အရှင်မြတ်တွေ ဖော်ပြထားတာဟာ အဓိပ္ပာယ်လေးနက်ပြီး
အင်မတန် ကြည်ညိုစရာ ကောင်းတယ်။

တရားသဘောသိလေလေ၊ ကြည်ညိုစရာကောင်းလေလေပဲ။
အဲဒီလို တောင်းပန်လို့ ဗုဒ္ဓက အောက်ပါအတိုင်း မိန့်ဆိုပြီး
ရဟန်း ပြုပေးတော်မူပါတယ်။

အရှင်ကောဏ္ဍည ဖော်ဘိက္ခု ရဟန်းဖြစ်ပုံ

၂၈။ ‘ဖေတိ ဘိက္ခု’တိ ဘဂဝါ အဝေါစ ‘သုက္ခာတော ဓမ္မော၊
စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ’တိ။

၂၉။ သာဝ တဿ အာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒါ အဟောသိတိ။

ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ။

ဘဂဝါ အဝေါစ = မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူလိုက်တယ်။
ဘယ်လို မိန့်တော်မူသလဲဆိုရင် -

ဖေတိ ဘိက္ခု = ရဟန်း၊ ငါ၏ သာသနာသို့ လာခဲ့လော့
သုက္ခာတော ဓမ္မော = ဓမ္မကို ကောင်းစွာ ဟောထားပါပြီ
ဗြဟ္မစရိယံ = မြတ်သော သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့်ကို
စရ = ကျင့်သုံးပါ
သမ္မာ = ကောင်းစွာ
ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ = ဒုက္ခကို အဆုံးသတ်ဖို့

အရှင်ကောဏ္ဍညဟာ မူလကလည်း ရသေ့ ရဟန်းပါပဲ။ ဒီပေ
မယ့် ဗုဒ္ဓရဲ့တပည့် သာသနာဝင် ရဟန်းဖြစ်ဖို့ တောင်းပန်တာ။
မြတ်ဗုဒ္ဓက ‘ဖေတိ ဘိက္ခု = ရဟန်း လာလော့’လို့ ခေါ်လိုက်တာ
နဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့တပည့် သာသနာဝင် ရဟန်း ဖြစ်သွားပါတယ်။

တရားထူး ရသူများ

ဓမ္မစကြာ တရားဦးကို နာယူသူ လူသားထဲက ပဉ္စဝဂ္ဂိုငါးဦးပဲ ရှိ
ပြီး တရားထူးကို ရသွားတာက အရှင်ကောဏ္ဍည တစ်ပါးပါပဲ။
ဗြဟ္မာ ၁၈ ကုဋေ ရှိတယ်။ ကာမာစရနတ်တွေကတော့ အတိုင်း
အတာ မသိနိုင်တဲ့အထိ များပြားတယ်။

အရှင်ဝပ္ပ ဝါမိလပြည့်ကျော် ၁ ရက်၊ အရှင်ဘဒ္ဒိယ ၂
ရက်၊ အရှင်မဟာနာမ ၃ ရက်၊ အရှင်ဿဇိ ၄ ရက် မြောက်
နေ့တွေမှာ သောတာပန် ဖြစ်သွားကြတယ်။ သောတာပန်ဖြစ်ပြီး
တဲ့ အရှင်မြတ်တွေက ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်ကြလို့ မြတ်
ဗုဒ္ဓက ‘ဖေတိ ဘိက္ခု’လို့ ခေါ်ပြီး ရဟန်းပြုပေးပါတယ်။

လပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့မှာတော့ ရဟန်း ငါးပါးလုံးကို စု
ဝေးစေပြီး အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဟောကြားရာမှာ အားလုံး
ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြတယ်။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဟောပြီးတဲ့အချိန်မှာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ
ပထမဆုံးသော ရဟန္တာ ၆ ဆူ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါတယ်။